

VERGEET HET SCHOOLPLEIN NIET!

EEN SCHOOLGEBOUW IS EEN GROTE EN COMPLEXE ONTWERP- EN BOUWOPGAVE. HET ONTWERP EN DE AANLEG VAN HET SCHOOLPLEIN IS DAARMEE VERGELEKEN UITERMATE SIMPEL. TOCH? WAT STOEPTEGELS ERIN, EEN PLEK VOOR FIETSEN EN EEN LEUK HEK EROMHEEN: VAAK IS HET SCHOOLPLEIN EEN SLUITPOST. EEN GOED SCHOOLPLEIN DAT UITNODIGT TOT BEWEGEN EN ONTMOETEN, HEEFT ECHTER GROTE MEERWAARDE VOOR KINDEREN VAN DE SCHOOL EN DE BUURT. MAAR HOE MAAK JE EEN GOED SCHOOLPLEIN? *PRETTIGE PLEKKEN - HANDBOEK MENS & OPENBARE RUIMTE* BIEDT HIERVOOR RICHTLIJNEN.

SPORTEN EN BEWEGEN GEVEN PLEZIER. HET LANDJE, ROTTERDAM.

Nederlandse kinderen spelen steeds minder buiten, want computer, tablet, smartphone en televisie oefenen een grote aantrekkingskracht uit. In de schoolpauzes actief zijn op het schoolplein is dan belangrijk voor de dagelijks benodigde portie beweging; voor kinderen minimaal één uur per dag. Met name in dichtbebouwde stadswijken zijn schoolpleinen belangrijk voor kinderen om na schooltijd te spelen en elkaar te ontmoeten.

SAAI EN TE KLEIN

Uit de inventarisatie 'Spelen op het schoolplein'¹⁾ uit 2005 kwam naar voren dat kinderen tweederde van hun pauzetime op het schoolplein bewegen, vooral op grote schoolpleinen met veel sport- en spelfaciliteiten. Veel kinderen waren echter ontevreden over hun schoolplein: 43% vond het te saai, 60% wilde meer ruimte voor sport en spel en 71% gaf aan mee te willen helpen bij inrichting en onderhoud van het schoolplein. Sinds 2005 is er gelukkig het een en ander veranderd. Concepten als het Nike Zoneparc, het Groene Schoolplein, het Sportsportplein en het Gezonde Schoolplein hebben tot betere en aantrekkelijkere schoolpleinen geleid. Maar lang niet overal; sommige schoolpleinen zijn nog steeds kaal en leeg. Dit is voor een deel omdat ze te klein zijn om ze te herinrichten volgens voorgaande concepten. In de modelverordening van de VNG staan regels voor de grootte van schoolpleinen op basisscholen: 3 m² per kind met een maximum van 600 m² voor een school met 200 leerlingen of meer. De gemiddelde Nederlandse basisschool heeft echter 225 leerlingen. Dit is met 2,70 m² per kind veel te klein. De maat van een schoolplein zou 1.000 m² moeten zijn en bij voorkeur nog groter, zodat kinderen de hoognodige bewegingsruimte krijgen.

HET GROTE SCHOOLPLEIN BIJ DE BREDE SCHOOL IN ROTTERDAM - NESSELANDT MAAKT EEN GEVARIEERDE INRICHTING MOGELIJK. MET RUIMTE VOOR SPORT (LINKS), ZANDSPEL (MIDDEN) EN GROEN (RECHTS).

HET BENTHEMPLEIN BIJ HOGESCHOOL ZADKINE IN ROTTERDAM. HET PLEIN DIENSTEVENS ALS WATEROPVANG.

Auteurs: Rosemarie Maas en Kyra Kuitert

DRS. ROSEMARIE MAAS ING. en KYRA KUITERT @RCE vormen samen Bureau KM, Adviseurs Gebruik Openbare Ruimte, www.bureaukm.nl

GROENE SCHOOLPLEINEN

Van bovengenoemde concepten voor de inrichting van schoolpleinen lichten we er één uit: het Groene Schoolplein. Op een groen schoolplein komen kinderen in aanraking met groen en natuur. De inrichting biedt gelegenheid tot ontspanning en daagt ook uit om 'iets te doen', te bewegen en met alle zintuigen ervaringen op te doen. Onderzoek²⁾ laat zien dat groene schoolpleinen hoger worden gewaardeerd en dat groene schoolpleinen een meetbaar positief effect hebben op het concentratievermogen van met name jongens. In het kader zijn richtlijnen voor ontwerp van groene schoolpleinen opgenomen.

OOK VOOR DE BUURT

Met name in dichtbebouwde stadswijken biedt het schoolplein na schooltijd kinderen mogelijkheden voor bewegen en ontmoeten tegen relatief lage kosten. Bijna de helft van de Nederlandse schoolpleinen is na schooltijd echter niet toegankelijk⁴⁾, uiteraard vanwege angst voor vandalisme. Een goede oplossing is sleutelbeheer door een betrouwbaar persoon of organisatie in de buurt, zodat het schoolplein naar behoefte geopend en gesloten kan worden.

ALGEMENE RICHTLIJNEN VOOR DE INRICHTING VAN SCHOOLPLEINEN

- Een schoolplein heeft een minimale maat van 1.000 m².
- Over schoolpleinen mogen geen openbare routes lopen.
- Een schoolplein heeft een duidelijke afbakening middels een hek, haag of beplanting.
- Zorg voor zitgelegenheid voor kinderen op het schoolplein, niet alleen voor de leraren, en voor voldoende afvalbakken.
- Zorg voor een duidelijke afbakening tussen de verschillende sport-, spel- en groenonderdelen, zodat kinderen in hun sport of spel niet gehinderd worden door anderen en zelf ook anderen niet storen.
- Een schoolplein ligt in het zicht van de school, conciërgewoning en/of omliggende bebouwing in verband met de benodigde sociale veiligheid.

RICHTLIJNEN VOOR EEN GROEN SCHOOLPLEIN³⁾

- Bepaal aan de hand van de ideeënlister welke elementen 'vereist' en welke 'gewenst' zijn.
- Maak plekken voor natuurbeleving, zoals klimmen en klauteren over stenen of boomstammen.
- Maak plek voor activiteiten in het groen: een wadi met regenwaterpomp, verstopplekken, etc.
- Richt het plein in met eetbare planten en bij voldoende ruimte met een echte moestuin.
- Inventariseer welke materialen al aanwezig zijn, zodat kan worden bekeken hoe zij kunnen worden hergebruikt.
- Zorg waar mogelijk voor natuurlijke afscheidingen in plaats van een hek. Beplanting om een schoolplein is liever niet hoger dan één meter of heeft, waar die hoger is, om de paar meter een 'doorkijkje'.
- Maak een pool of vijver voor kikkers en andere waterbeestjes en nestkastjes, een bijenhotel, insectenbak of mierenbak; kinderen vinden het geweldig om kleine dieren van dichtbij te bekijken.
- Gebruik geen giftige planten en planten met stekels.
- In de brochure 'Groene schoolpleinen, leren en inspireren aan de hand van Rotterdamse voorbeelden' wordt aangegeven hoe het proces van herinrichting naar een groen schoolplein in zijn werk gaat. Te downloaden via rotterdam.nl/groeneschoolpleinen.

NOTEN

¹⁾ Spelen op het schoolplein, de Onderzoekerij, in opdracht van Jantje Beton (2011). ²⁾ Groene schoolpleinen, een wetenschappelijk onderzoek naar de effecten voor basisschoolleerlingen. Maas, J. e.a. Vrije Universiteit Amsterdam (2013). ³⁾ Zie groeneschoolpleinen.nl. ⁴⁾ Spelen op het schoolplein, een inventarisatie naar de stand van zaken op Nederlandse schoolpleinen. Jantje Beton (2014).